سخن سردبیر
Editorial
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۱، خرداد ۱۴۰۱، ۲۶۲-۲۶۱

چگونه پروتکل یک مطالعه را برای چاپ در مجله دانشگاه به رشته تحریر درآوریم؟

How to Write a Study Protocol for Publication in JRUMS?

محسن رضائیان[۱]
Mohsen Rezaeian

در یکی از سخنان سردبیری قبلی مجله دانشگاه، آمادگی این مجله برای بررسی و چاپ پروتکل کارآزمایی‌ها را به اطلاع خوانندگان و نویسندگان فرهیخته رساندیم. در آن سخن سردبیری، علاقمندان را به ارسال مقالات مربوط پروتکل مطالعه خود به مجله دانشگاه تشویق و ترغیب نمودیم [۱]. در این سخن سردبیری قصد داریم که یک‌بار دیگر، آن فراخوان را تجدید کرده و هم‌چنین، آمادگی مجله را برای انتشار پروتکل تمام مطالعات مهم اعم از مروری، همگروهی و مورد - شاهدی را نیز اعلام نماییم [۲].

از این رو، در این سخن سردبیری تصمیم گرفتیم که به اختصار درباره چگونگی نگارش مقالات مربوط به پروتکل یک مطالعه، توضیحاتی را ارائه نماییم. معمولاً، مقاله‌ای که در برگیرنده پروتکل یک مطالعه باشد از سه بخش اساسی مقدمه، مواد و روش‌ها و بحث تشکیل شده است. نویسندگان باید در مقدمه، به طور دقیق و کامل، ضرورت انجام مطالعه خودشان را بیان نمایند. در واقع با استناد به منابع موجود، آن‌ها باید بیان نمایند که چرا انجام مطالعه حاضر دارای اهمیت بالایی است و چرا باید این مطالعه به مرحله اجرا در آید. در انتهای مقدمه نیز، نویسندگان باید هدف از انجام مطالعه خودشان را به دقت تشریح نمایند.

پس از نگارش مقدمه و در قسمت مواد و روش‌ها، نویسندگان باید با دقت هر چه تمام‌تر به ذکر جزئیات نحوه انجام مطالعه خود بپردازند. این جزئیات حدقل باید شامل: نوع مطالعه، جمعیت هدف و نمونه تحت بررسی آنان باشد. هرگونه معیار ورود و خروج به مطالعه نیز باید به دقت ذکر گردد. هرگونه ابزاری که برای اندازه‌گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد، نیز باید با ذکر

۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
تلفن: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، دورنگار: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk، ارکید: 0000-0003-3070-0166

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.3.8.9]
[DOI: 10.52547/jrums.21.3.261]

جزئیات لازم، توضیح داده شود. به خصوص درباره روایی و پایایی ابزارهای مورد نظر در جمعیت مورد بررسی، باید اطلاعات لازم به شکل مستند در اختیار خوانندگان، قرار داده شود.

جزئیات هرگونه تخصیص تصادفی، اندازه‌گیری‌های اولیه و ثانویه، دوره پی‌گیری و ملاحظات اخلاقی نیز باید به شکل کامل در قسمت مواد و روش‌ها آورده شوند. هم‌چنین، تصویب پروتکل مطالعه در یک کمیته اخلاق معتبر و جزئیات ثبت پروتکل مطالعه به ویژه مطالعات کارآزمایی در یک سیستم معتبر ثبت، به دقت باید بیان گردند. بالاخره، روش‌های دقیقی که برای انجام تجربه و تحلیل آماری به کار می‌روند نیز همراه با نوع و نسخه نرم‌افزارهای مورد استفاده برای تهیه و آنالیز دیتاها، باید به دقت ذکر گردند.

در بحث مقاله نیز، باید به طور واضح و مشخص اعلام گردد که انجام مطالعه حاضر، چه منافعی را در برخواهد داشت. نتایج مطالعه چه پیامدهای مثبتی را در نظام بهداشتی - درمانی ایجاد می‌کند و کاربرد یافته‌های مطالعه به طور مشخص، در حل کدام مشکل یا مشکلات بهداشتی به کار می‌آیند. هم‌چنین، بحث مطالعه می‌تواند تمام جنبه‌های دیگر مطالعه را که نویسندگان در قسمت مقدمه و مواد و روش‌ها توضیح نداده‌اند را نیز، در بر بگیرد. در خاتمه، راقم این سطور امیدوار است که در آینده‌ای بسیار نزدیک، بررسی و چاپ پروتکل مطالعات مختلف در کشور به صورت یک امر ضروری و حیاتی، مورد توجه پژوهش‌گران علوم سلامت قرار گیرد.

References

[1] Rezaeian M. Publication of Trials' Protocol by JRUMS. *JRUMS* 2017; 16 (4): 291-2.

[2] Rezaeian M. Classification of Types of Articles Based on Their Values in Modifying Clinical Practice. *JRUMS* 2016; 15 (1): 1-2

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.3.8.9]

[DOI: 10.52547/jrums.21.3.261]